

עמוד 1 מתוך 8 - עותק __ מתוך __

- בלמ"ס -

קורס חובלים - הסמכת משיט 30
חוברת חוקי דרך

חוקי דרך

**התקנות הבין-לאומיות למניעת התנגשות
חוקי דרך להסמכת משיט**

©OBD OCZ

הקדמה

חוקי הדרך או "התקנות למניעת התנגשות בים" הם אמנה בינלאומית שנכתבה ב-1972. מדינת ישראל חתמה על האמנה בשנת 1977 (מנחם בגין- שר התחבורה דאז), והיא מעוגנת בחוק הישראלי תחת 'פקודת הנמלים'.

התקנות נכתבו ע"י International Maritime Organization (IMO). תיק הקורס מביא את תמצית התקנות בעברית ובאופן חלקי. קיימות התקנות בנוסח המלא ובשפת המקור (אנגלית). התקנות הינן מסמך משפטי.

מבנה

התקנות

חלק א' – כללי

1. תחולה

2. אחריות

3. הגדרות כלליות

חלק ב' – תקנות נהיגה ושייט

סימן 1- הנהגת כלי שייט בכל מצב של ראות 4.

תחולה

5. תצפית

6. מהירות בטוחה

7. סכנת התנגשות

8. פעולות למניעת התנגשות

9. תעלות צרות

10. מערכים להפרדת תעבורה

סימן 2- הנהגת כלי שיט היכולים לראות זה את זה

11. תחולה

12. מפרשיות

13. עקיפה

14. מצב של חרטום מול חרטום

15. מצב של חציה

16. פעולות של כלי שייט החייב לפנות דרך

17. פעולות של כלי שייט הממשיך בדרכו

18. אחריות הדדית של כלי שייט סימן 3- הנהגת כלי שייט בראות מוגבלת 19. התנהגות כלי השייט בראות מוגבלת **חלק ג' –**

אורות וצורות

20. תחולה

21. הגדרות

22. ראות האורות

23. כלי שייט ממוכנים הנמצאים בדרך

24. גרירה ודחיפה

25. מפרשיות הנמצאות בדרך וכלי שייט המונעים על ידי משוטים

26. כלי שייט של דיג

27. כלי שייט שאין עליהם שליטה או המוגבלים בכושרם לתמרן

28. כלי שייט המוגבלים בשל שוקעם

29. כלי שייט של נתב

30. כלי שייט עוגן וכלי שייט על שרטון

31. מטוסי ים

חלק ד' - אותות קוליים ואותות אור

32. הגדרות

33. ציוד לאותות קוליים
34. אותות תמרון ואותות אזהרה
35. אותות קוליים בראות מוגבלת
36. אותות למשוך תשומת לב
37. אותות מצוקה
38. יוצאי דופן **אותות מצוקה - נספח 4**

חלק א' - כללי

תקנה 1 - תחולה

1. תקנות אלה יחולו על כל כלי שיט הנמצא בים הפתוח ובמים הקשורים בו, ואשר כלי שיט ימיים עשויים להפליג בהם.
2. (הרשויות) מדינת ישראל יכולות לשנות את התקנות במים פנימיים כגון נמלים ואגמים, אך שינויים אלה יהיו תואמים במידת האפשר לתקנות עצמן.
3. ממשלות יכולות לשנות את מבנה האורות, הצורות והאותות הקוליים של כלי שיט מיוחד כגון כלי שיט מלחמתיים, אוניות המפליגות בשיירה או כלי שיט של דיג הדגים כצי, גם כאן שינויים אלה יהיו תואמים במידת האפשר לתקנות עצמן.

תקנה 2 - אחריות

1. שום דבר האמור בתקנות אלו לא יפטור כל כלי שיט, או בעליו, קברניטו או צוותו, מהאחריות לתוצאותיה של כל רשלנות במילואן של תקנות אלו, או של רשלנות בנקיטת אמצעי זהירות ימיים מקובלים או בנקיטת אמצעי זהירות שנסיבותיו המיוחדות של המקרה יהיו דורשות את נקיטתם.
 2. בפירושו ובמילוי של תקנות אלה תינתן תשומת לב ראויה לכל סכנות שיט וסכנות התנגשות, וכן לכל נסיבות מיוחדות, לרבות מגבלותיהם של כלי שיט המעורבים, העשויות לחייב סטייה מן התקנות הללו כדי למנוע סכנה מיידית.
- משמעות התקנה: כלי שיט חייב למנוע התנגשות. גם אם כלי השיט צודק, ויש לו זכות דרך, עליו לעשות הכל כדי למנוע התנגשות- אחרת גם הוא אשם) האחריות חלה גם עליו.

תקנה 3 – הגדרות כלליות

1. לעניין תקנות אלה, אם אין משמעות אחרת מן ההקשר:
 - א. "כלי שיט" (Vessel) כולל כלי שיט מכל סוג שהוא, לרבות כלי שיט חסרי הדחק ומטוסי ים, המשמשים או המסוגלים לשמש, כאמצעי תובלה על פני המים.
 - ב. "כלי שיט ממוכן" (Power driven vessel) פירושו כל כלי שיט המונע בכוח מכונה.
 - ג. "מפרשית" (Sailing vessel) פירושה כל כלי שיט המפריש, ובלבד שמנוע להנעתו, אם הותקן, אין משתמשים בו.
 - ד. "כלי שיט העוסק בדיג" (Vessel engaged in fishing) פירושו כל כלי שיט הדג ברשתות, בחכות, במכמורות, או בכל מכשירי דיג אחרים המגבילים את כושר התמרון, אך אינו כולל כלי שיט הדג בחכות גרר או במכשירי דיג אחרים שאינם מגבילים את כושר התמרון.
 - ה. "מטוס ים" (Sea plane) כולל כל כלי טייס שתוכנן לתמרון על פני המים.
 - ו. "כלי שיט שאין עליו שליטה" (Vessel not under command) פירושו כלי שיט שמחמת איזו סיבה יוצאת מן הכלל איננו יכול לתמרון כנדרש בתקנות אלה, ולפיכך אינו יכול לפנות דרך לכלי שיט אחר.
 - ז. "כלי שיט המוגבל בכושרו לתמרון" (Vessel restricted in her ability to maneuver) פירושו כלי שיט שמחמת אופי עבודתו הוא מוגבל בכושרו לתמרון כנדרש בתקנות אלה, ולפיכך אינו יכול לפנות דרך לכלי שיט אחר.
- כלי השיט כדלקמן יש לראותם ככלי שיט מוגבלים בכושרם לתמרון:

- 1) כלי שיט העוסק בהנחתם של ציוד ניווט, כבל תת-ימי או קו צינורות תת-ימיים בטיפול בהם או בהעלאתם
- 2) כלי שיט העוסק בחפירה, במדידה או בפעולות שמתחת למים
- 3) כלי שיט העוסק בהצטיידות או בהעברת בני-אדם, אספקה או מטען כשהוא בדרך
- 4) כלי שיט העוסק בשילוחו או בהחזרתו של כלי טייס
- 5) כלי שיט העוסק בפעולות של שליית מוקשים

6) כלי שייט העוסק בפעולת גרירה המגבילה אותו במידה מרובה לסטות מאורחו.

- ח. "כלי שייט המוגבל בשל השוקע אשר לו" (**Vessel constrained by draught**) פירושו כלי שייט ממוכן שמחמת שוקעו ביחס לעומק המים המצוי הוא מוגבל באורח חמור בכושרו לסטות מן האורח שהוא מהלך בו.
- ט. "בדרך" (**Underway**) פירושו שכלי השייט אינו עוגן, או אינו רתוק לחוף, או אינו על שרטון.
- י. "אורך ורוחב" (**Length and breadth**) אורכו מקצה אל קצה של כלי שייט ורוחבו הגדול ביותר.
- יא. "ראות מוגבלת" (**Restricted visibility**) כל מצב שבו הראות מוגבלת מחמת ערפל, אד, שלג, סופות גשמים חזקות, סופות או כל סיבות דומות אחרות.

חלק ב' - תקנות נהיגה ושייט

קטע ראשון – התנהלות כלי שייט בכל מצב של

ראות תקנה 4 - תחולה

1. התקנות בחלק זה חלות בכל מצב של ראות.

תקנה 5 – תצפית - את תקנה זו יש להכיר בע"פ

1. כל כלי שייט יקיים, בכל עת, תצפית נאותה, בראיה ושמיעה, וכן בכל האמצעים המתאימים המצויים בנסיבות ובתנאים השוררים, שיש בה כדי לתת הערכה מלאה של המצב ושל סכנת ההתנגשות.

תקנה 6 - מהירות בטוחה

1. כל כלי שייט יתנהל בכל עת במהירות בטוחה כך שיוכל לנקוט בפעולה מתאימה ויעילה כדי למנוע התנגשות, ולהיעצר תוך כל כלי שייט: **כלי שייט בעל מכ"מ:**

1. מצב הראות תכונותיו, יעילותו ומגבלותיו של ציוד המכ"מ
2. צפיפות התעבורה, לרבות ריכוזים של כלי שייט של המגבלות הנובעות מסקאלת הטווח של המכ"מ דייג או כל כלי שייט אחרים שבשימוש
3. כושר תמרון של כלי שייט בזיקה מיוחדת למרחק ומקורות העצירה ולכושר הפניה בתנאים השוררים השפעת מצב הים, התנאים המטאורולוגיים ואחרים של הפרעה על גילוי של המכ"מ
4. בלילה, הימצאותו של אור רקע כגון מן אורות אפשרות שכלי שייט קטנים, קרח ועצמים צפים עלולים החוף. שלא להתגלות ע"י המכ"מ מבעוד מועד
5. מטרו) מצב הרוח, הים, הזרם (וקרבתן של סכנות מספרם, מקומם ותנועתם של כלי שייט שנתגלו ע"י לכלי השייט. המכ"מ
6. השוקע ביחסו לעומק המים המצוי. 7. ההערכה המדויקת יותר של הראות העשויה להיות אפשרית כאשר המכ"מ משמש לקבוע את הטווח אל כלי השייט או העצמים האחרים בסביבה.

מרחק הנאות לנסיבות ולתנאים השוררים.

2. בקביעתה של מהירות בטוחה יהיו הגורמים שלהלן בין הגורמים שיובאו בחשבון: כאן הפסקת

תקנה 7 - סכנת התנגשות

1. כל כלי שייט ישתמש באמצעים המצויים למניעת ולתנאים השוררים כדי לקבוע אם קיימת סכנת התנגשות.
היה ספק כלשהו, יראו סכנה זו כקיימת.
2. ייעשה שימוש נאות בצידוד המכ"מ, אם הותקן והוא בר-תפעול, לרבות סריקה לטווח ארוך, כדי לקבל אזהרה מוקדמת על סכנת התנגשות ושטרטוט תנועה יחסית או מעקב שיטתי שווה ערך בעצמים שנתגלו.
3. לא יונחו הנחות על יסוד מידע דל, במיוחד מידע דל ממכ"מ.
8. יראו סכנת התנגשות כקיימת אם כיוון המצפן של כלי שייט אינו משתנה במידה ניכרת והטווח בין כלי השייט מצטמצם.

תקנה 8 - פעולה למניעת התנגשות

1. כל פעולה שנוקטים למניעת התנגשות תבוצע, אם נסיבות המקרה מרשות זאת, ללא היסוס, בעוד מועד וכראוי לימאות טובה.
2. כל שינוי אורח או מהירות, או שינוי אורח ומהירות גם יחד, כדי למנוע התנגשות, יהא, אם הנסיבות מרשות זאת, גדול במידה מספקת כדי שיהיה נראה בנקל לכלי השייט האחר, המתבונן בראיה או במכ"מ. יש להימנע מסדרת שינויים קטנים של אורח או מהירות, או של אורח ומהירות גם יחד.
3. היה מרחב ים מספיק, עשוי שינוי אורח בלבד להיות הפעולה היעילה ביותר כדי למנוע מצב של קרבה יתרה, ובלבד שהוא נעשה בעוד מועד, שהוא ממשי, ואינו מביא לידי התקרבות יתר אחרת.
4. פעולה הננקטת כדי למנוע התנגשות עם כלי שייט אחר, תהא כזאת שתביא לידי מעבר במרחק בטוח. יעילותה של הפעולה תיבדק בזהירות עד שלבסוף עבר כלי השייט השני בצורה מלאה.
5. מקום שנחוץ, כדי למנוע התנגשות או להותיר יותר זמן כדי להעריך את המצב, יקטין כלי שייט את מהירותו או יפסיק לחלוטין את התקדמותו ע"י עצירת אמצעי הנעתו או בהפעילם לאחור.

תקנה 9 - תעלות צרות

1. כלי שייט המתנהל לאורך תעלה צרה או נתיב שייט, ישוט סמוך לשפתה החיצונית של התעלה, או לשפתו החיצונית של נתיב השייט, הנמצא לימינו, ככל שהדבר נטול סכנה ובר ביצוע.
2. כלי שייט שאורכו פחות מ-20 מטר, או מפרשית, לא יעכבו את מעברו של כלי שייט היכול לשוט בבטחה רק בתוך תעלה צרה או נתיב שייט.
3. כלי שייט העוסק בדייג לא יעכב את מעברו של כלי שייט אחר השט בתוך תעלה צרה או נתיב שייט.
4. כלי שייט לא יחצה תעלה צרה או נתיב שייט אם חציה כאמור תעכב את מעברו של כלי השייט היכול לשוט בבטחה אך ורק בתוך תעלה או נתיב שייט אלה. כלי השייט האחרון רשאי להשתמש באות הקולי שנקבע בתקנה 34 (4), מקום שהוא ספק באשר לכוונתו של כלי השייט החוצה.
5. בתעלה צרה או נתיב שייט מקום שעקיפה יכולה להתקיים רק אם כלי השייט שאותו יש לעקוף חייב לנקוט פעולה כדי לאפשר מעבר בטוח, יצוין כלי השייט המתכוון לעקוף את כוונתו בהשמעת קולו של האות המתאים שנקבע בתקנה 34 (3) א). כלי השייט שאותו יש לעקוף ישמיע, אם הוא מסכים לכך, את קול האות המתאים שנקבע בתקנה 34 (3) ב), וינקוט בצעדים כדי לאפשר מעבר בטוח. היה הוא בספק, הוא רשאי להשמיע את קול האות שנקבע בתקנה 34 (4).
6. תקנה זאת אינה פוטרת את כלי השייט העוקף מחובתו לפי תקנה 13.
7. כלי שיט המתקרב לסיבוב או לשטח של תעלה צרה או נתיב שיט, מקום שכלי שייט אחרים עלולים להיות מוסתרים מחמת מכשול הנמצא שם, ישוט בערנות ובזהירות מיוחדת וישמיע את קול האות המתאים שנקבע בתקנה 34 (5).
8. כל כלי שיט ימנע מלעגון בתעלה צרה, אם נסיבות המקרה מאפשרות זאת.

תקנה 10 - מערכים להפרדת התעבורה

1. תקנה זו חלה על מערכים להפרדת התעבורה שאימץ הארגון.
2. כלי שיט המשתמש במערך להפרדת תעבורה:
 - א. יתנהל בנתיב התעבורה המתאים בכיוון הכללי של זרם התעבורה לאותו נתיב;
 - ב. יתרחק, ככל שהדבר בר ביצוע, מן הקו להפרדת התעבורה או מן אזור ההפרדה לתעבורה;

- ג. **בדרך כלל** יכנס לנתיב התעבורה, או יצא ממנו, **באחד מקצותיו**, אולם כאשר הוא נכנס אליו או יוצא ממנו **מן הצד**, יבצע תמרון **זה בזווית קטנה ככל האפשר** ביחס לכוונה הכללית של התעבורה.
3. כלי שיט **יימנע, ככל שהדבר אפשרי, מלחצות** נתיבי תעבורה, אולם **אם מחויב לעשות כן**, יחצה, ככל האפשר, **בזוויות ישירות לכיוונו הכללי של זרם התעבורה**.
4. אזורי תעבורה סמוכים לחוף אינם צריכים לשמש בדרך כלל תעבורה ישירה, היכולה להשתמש בבטחה בנתיב התעבורה המתאים שבתוך המערך הסמוך להפרדת התעבורה, אולם **כלי שיט שאורכם פחות מ-20 מטרים ומפרשית רשאים בכל הנסיבות להשתמש באזורי תעבורה סמוכים לחוף**.
5. בניגוד לאמור בסעיף 4, **כלי שיט רשאי** להשתמש בנתיב תעבורה סמוך לחוף כאשר הוא בדרכו ממנו ואל נמל, אסדה, תחנת איסוף נתבים או כל מקום אחר הממוקם בתוך נתיב התעבורה החופי או על מנת להימנע מסכנה מיידית.
6. כלי שיט, שאינו כלי שיט חוצה, **לא ייכנס בדרך כלל לאזור הפרדה**, או יחצה קו הפרדה **למעט**:
 - א. במקרה חירום, כדי למנוע סכנה מיידית; ב. כדי לעסוק בדיג בתוך אזור ההפרדה.
7. כלי שיט השט בשטחים שבסמוך לקצותיהם של מערכים להפרדת התעבורה, **יעשה זאת בהירות מיוחדת**.
8. כלי שיט **יימנע**, ככל האפשר, **מלעגון במערך להפרדת התעבורה**, או בשטחים **שליד קצותיו**.
9. כלי שיט שאינו משתמש במערך להפרדת התעבורה **יתרחק ממנו במידה מרובה** ככל האפשר.
10. כלי שיט העוסק **בדיג לא יעכב את מעברו של כל כלי שיט השט בנתיב שיט**.
11. כלי שיט שאורכו פחות מ-20 מטר, או מפרשית, **לא יעכבו את מעברו הבטוח של כלי שיט ממוכן** המהלך בנתיב שיט.
12. כלי שיט המוגבל בכושרו לתמרון **בהיותו עוסק בפעולה לשם קיומה של בטיחות השיט** במערך להפרדת תעבורה, **פטור מן המילוי אחר תקנה זו** בשיעור הנחוץ כדי לבצע את הפעולה.
13. כלי שיט המוגבל בכושרו לתמרון **בהיותו עוסק בפעולה לשם הנחתו, טיפול בו או העלאתו של כבל תת ימי** בתחום מערך להפרדת תעבורה, **פטור ממילוי אחר תקנה זו** בשיעור הנחוץ לבצע את הפעולה.

קטע שני - התנהלות כלי שיט היכולים לראות זה את

זה תקנה 11 - תחולה

1. התקנות בסימן זה חלות על כלי שיט היכולים לראות זה את זה.

תקנה 12 - מפרשיות

1. כששתי מפרשיות מתקרבות זו לזו עד כדי סכנת התנגשות, תפנה האחת דרך לשנייה כאמור להלן:
 - א. אם שתייהן שטות במפנים שונים, חייבת המפרשית השטה כשהרוח משמאלה לפנות דרך למפרשית האחרת; ב. אם שתייהן שטות באותו מפנה, חייבת המפרשית שבמעלה הרוח לפנות דרך למפרשית שבמורד הרוח;
 - ג. רואה מפרשית כשהרוח משמאלה מפרשית במעלה הרוח, ואין היא יכולה לקבוע בוודאות אם למפרשית האחרת רוח מצד שמאל או מצד ימין, תפנה דרך לאחור.
- הצד שמעל הרוח הוא הצד הנגדי לצד שבו נמצא המפרש הראשי, או כשמדובר במפרשית עם מפרשים מרובעים, הצד הנגדי לצד שבו נמצא המפרש האורכי הגדול ביותר.

תקנה 13 - עקיפה

1. **על אף כל דבר האמור בתקנות חלק ב, 'קטעים 1-2 כל כלי שיט העוקף כלי שיט אחר יפנה דרך לכלי השיט הנעקף**.
2. יראו כלי שיט כעוקף בהתקרבו לכלי שיט אחר מכיוון שהוא כדי יותר מ-25.2 מעלות מאחורי הרוחבית שלו, כלומר במצב כזה ביחס לכלי השיט שאותו הוא עוקף, שבליה יכול היה לראות רק את אור הירכתיים של אותו כלי שיט או שום אור מאורות הצד שלו.
3. מקום שכלי שיט שרוי בכל ספק שהוא אם הוא עוקף כלי שיט אחר, **עליו להניח כי זה המקרה ולפעול בהתאם לכך**.
4. כל שינוי שיחול לאחר מכן בתכוון שבין כלי השיט **לא יהפוך את כלי השיט העוקף לכלי שיט חוצה** כפי שמשמע מתקנות אלו, ולא יפטור אותו מחובתו לפנות דרך לכלי השיט שאותו הוא עוקף עד אשר יעבור אותו ויפנה את הדרך לחלוטין.

כלומר: גם אם המצב התחיל במצב של עקיפה ונהפך למצב של חצייה, על כלי השייט העוקף להמשיך בפינוי הדרך עד כדי יציאה מכלל סכנת התנגשות.

תקנה 14 - מצב של חרטום מול חרטום

1. כששני כלי שייט ממוכנים נפגשים חרטום מול חרטום, או כמעט חרטום מול חרטום, עד כדי חשש לסכנת התנגשות, ישנה כל אחד את אורחו לצד ימין כך שכל אחד מהם יעבור משמאלו של האחר.
2. מצב כאמור יראוהו כקיים כשכלי שיט רואה את כלי השייט האחר מלפנים, או כמעט מלפנים ובלילה הוא יכול לראות את אורות ראש התורן של כלי השייט האחר בקו אחד, או כמעט בקו אחד, או את שני אורות הצד, או את אורות ראש התורן כאמור ושני אורות הצד גם יחד, וביום הוא רואה חזות מתאימה של כלי השייט האחר.
3. מקום שכלי שייט שרוי בספק כלשהו אם מצב כאמור אכן קיים **עליו להניח כי הוא קיים** ולפעול בהתאם לכך.

תקנה 15 - מצב של חציה

1. כששני כלי שייט ממוכנים חוצים זה את אורחו של זה עד כדי להוות סכנת התנגשות, **חייב כלי השייט שרואה את האחר בצדו הימני לפנות לו את הדרך**, ואם נסיבות המקרה מרשות זאת, ימנע מלחצות את אורחו לפינוי.

תקנה 16 - פעולתו של כלי שייט החייב לפנות דרך

1. כל כלי שייט הנדרש לפנות את דרכו לכלי שייט אחר, ינקוט, ככל האפשר, בפעולה מוקדמת וממשית כדי לפנותה לרווחה.

תקנה 17 - פעולתו של כלי שייט הממשיך בדרכו

1. מקום שאחד משני כלי שייט חייב לפנות דרך לשני, יהא כלי השייט השני חייב **לשמור על אורחו ומהירותו**.
2. אף על פי כן רשאי כלי השייט האחרון לנקוט בפעולה כדי למנוע התנגשות בתמרונו הוא בלבד, מיד כשנעשה לו ברור, כי כלי השייט הנדרש לפנות את הדרך אינו נוקט בפעולה מתאימה במילואן של תקנות אלו.
3. אם מאיזו סיבה שהיא, מוצא את עצמו, כלי השייט הנדרש לשמור על אורחו ומהירותו כל כך סמוך לכלי השייט החייב לפנות דרך, כך שפעולתו של זה האחרון בלבד לא תצליח למנוע התנגשות, **חייב כלי השייט הראשון לנקוט בפעולה המתאימה ביותר למניעת ההתנגשות**.
4. כלי שייט ממוכן הנוקט בפעולה במצב של חציה בהתאם לסעיף 3 לתקנה זו, כדי למנוע התנגשות עם כלי שייט ממוכן אחר, **לא ישנה את אורחו לשמאל** כאשר כלי השייט השני נמצא על צדו השמאלי, אם נסיבות המקרה מאפשרות זאת.
5. **תקנה זאת אינה פותרת את כלי השייט החייב לפנות דרך מחובתו לפנות את הדרך**.

תקנה 18 - אחריותם ההדדית של כלי שייט

1. פרט למקרים של **תעלות צרות, מערכים להפרדת תעבורה ועקיפה**, תקנה זו מגדירה במילים את עדיפות פינויי הדרך המתוארת בשרטוט להלן:

קטע שלוש – התנהגות כלי שייט בראות

מוגבלת תקנה 19 - התנהגות כלי השייט בראות מוגבלת

1. תקנה זו חלה על כלי שייט שאינם רואים זה את זה, כשהם שטים בשטח בעל ראות או סמוך לשטח כאמור.
2. כל כלי שייט יעשה דרכו במהירות בטוחה, מהירות המותאמת לנסיבות ולתנאים השוררים בגין ראות מוגבלת. כלי שייט ממוכן חייב שמנועיו יהיו מוכנים לתמרון מיידי.
3. כל כלי שייט יתחשב התחשבות ראוייה בנסיבות ובתנאים השוררים של ראות בעת מילוין של תקנות סימן 1 לחלק זה.
4. כלי שייט המגלה באמצעות המכ"ם בלבד את נוכחותו של כלי שייט אחר, יקבע אם מתפתח והולך מצב של קירבה יתרה או קיימת סכנת התנגשות. אם כך הדבר, הוא חייב לנקוט פעולה מונעת בעוד מועד, ובלבד שאם פעולה זאת כוללת שינוי כיוון הספינה הוא יימנע ככל הניתן מהדברים הבאים:
 - א. שינוי אורח לשמאל למען כלי שייט שמלפני הרחבית, שאינו כלי שייט שאותו משיגים ועוברים.
 - ב. שינוי אורח לעבר כלי שייט שברחבית כלי השייט או שמאחורי הרחבית.
5. למעט מקום שנקבע שסכנת התנגשות איננה קיימת, כל כלי שייט השומע לכאורה מלפני רוחביתו את אות הערפל של כלי שייט אחר, או שאינו יכול למנוע מצב של קירבה יתרה עם כלי שייט אחר קדימה מרוחביתו, יקטין את מהירותו עד כדי המינימום שבו יוכל לשמור את אורחו. הוא חייב, אם נחוץ הדבר, לעצור לחלוטין את התקדמותו, ובכל מקרה לשוט בזהירות מרבית עד שסכנת ההתנגשות תחלוף.